

1^e Melmseweg te Veenendaal gemeente Veenendaal

Cultuurhistorisch onderzoek

Opdrachtgever

Van der Vorm Vastgoed Groep
Blaak 555
3011 GB Rotterdam

Projectleider

drs. M. Hanemaaijer

Projectnummer

Synthegra Rapport S S190011b

Autorisatie

drs. M. Spanjer

Datum

13-03-2019

INHOUD

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	3
SAMENVATTING	4
1 INLEIDING	5
1.1 Onderzoekskader	5
1.2 Onderzoekdoel en vraagstellingen	5
1.3 Ligging en huidige situatie plangebied	5
1.4 Toekomstige situatie plangebied	9
2 CULTUURHISTORISCH ONDERZOEK	10
2.1 Methode	10
2.2 Landschapsgenese	10
2.3 Bewoning en historische ontwikkeling	11
2.4 Cultuurhistorische waarden in en rondom het plangebied	17
3 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	22
3.2 Conclusies / beantwoording onderzoeksvragen	22
3.3 Aanbevelingen	22
BRONNEN	23
Bijlage: Overzicht van de relevante geologische en archeologische tijdvakken	

Afbeelding voorblad: 1^e Melmseweg nr. 10, in het noorden van het plangebied (Bron: Google Streetview)

Administratieve gegevens

Toponiem	1 ^e Melmseweg
Plaats	Veenendaal
Gemeente	Veenendaal
Provincie	Utrecht
Projectnummer	S190011b
Bevoegde overheid	Gemeente Veenendaal, Omgevingsdienst Regio Utrecht
Opdrachtgever	Van der Vorm Vastgoed Groep
Uitvoerende instantie	Synthebra B.V.
Datum uitvoering rapportage	04-03-2018
Kaartblad	39E en 32G
Oppervlakte	Circa 6.076 m ²
Perceelnummer(s)	963, 1202, 1203, 1292, 1293, 1204, 1076, 1077, 886, 655
Grond eigenaar / beheerder	Onbekend
Grondgebruik	Deels bebouwd werkkerrein
Geologie	Gestuwde afzettingen
Geomorfologie	Lage stuwwal
Bodem	Veldpodzolgronden
Depot	Documentatie zal worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Utrecht, te Utrecht

De onderzoekslocatie wordt omsloten door de volgende coördinaten:

Noord:	X 166396,83	Y 450052,66
Oost:	X 166424, 62	Y 450003,67
zuid:	X 166375, 94	Y 449975, 82
West:	X 166351, 38	Y 450024, 02

Samenvatting

Synthebra B.V. heeft in opdracht van Van der Vorm Vastgoed Groep een cultuurhistorisch onderzoek uitgevoerd op een terrein aan de 1^e Melmseweg te Veenendaal. De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen realisatie van woning bou in de vorm van een woontoren. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een MER procedure.

Het plangebied ligt ten westen van de Nieuweweg. De Nieuweweg volgt de loop van een oude grift, de Veldjesgraaf die is gegraven aan het einde van de Late Middeleeuwen. Oorspronkelijk lag ten westen van de Veldjesgraaf het buurtschap De Melm. Dit buurtschap is afgebeeld op kaarten vanaf het begin van de 18^e eeuw. In de huidige situatie is de structuur van De Melm niet meer herkenbaar. De dichte lintbebouwing langs de Nieuweweg heeft zich vanaf de vroege 20^e eeuw ontwikkeld en bestaat voornamelijk uit woningen en kleinschalige bedrijfspanden. Het stedenbouwkundig ensemble langs de Nieuweweg onderscheidt zich ondanks enkele nieuwe woningen nog steeds als herkenbaar historisch lint en is daarom van cultuurhistorische waarde. Een pand in het noorden van het plangebied, aan de 1^e Melmseweg 10, wordt op de themakaart bouwkunst en stedenbouw van de cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Veenendaal gewaardeerd met een middelhoge erfgoedwaarde vanwege de karakteristieke bouwstijl.

Geadviseerd wordt om bij de planvorming rekening te houden met de bestaande lagere lintbebouwing langs de Nieuweweg. Bijvoorbeeld door een geleidelijke overgang tussen de bestaande lintbebouwing langs de Nieuweweg en de hogere Nieuwbouw.

1 Inleiding

1.1 Onderzoekskader

Synthebra B.V. heeft in opdracht van Van der Vorm Vastgoed Groep een cultuurhistorisch onderzoek uitgevoerd op een terrein aan de 1^e Melmseweg te Veenendaal. De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen realisatie van een grote woontoren.

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een MER procedure. De bevoegde overheid, gemeente Veenendaal, zal de resultaten van het onderzoek toetsen en een definitief selectiebesluit nemen aangaande de vrijgave van het plangebied voor verdere ontwikkeling zoals omschreven in de vergunningsaanvraag.

1.2 Onderzoeksdooel en vraagstellingen

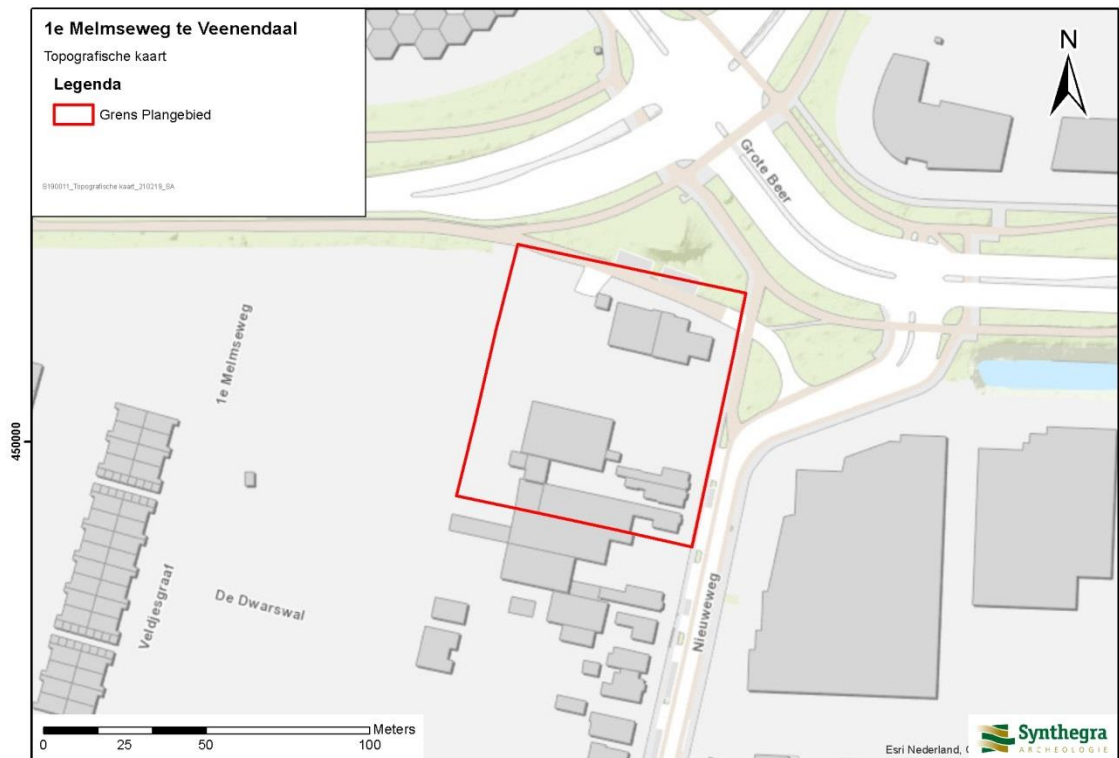
Het cultuurhistorisch onderzoek geeft een overzicht van de cultuurhistorische waarden met als doel het komen tot een waardering hiervan. Op deze basis wordt, in het licht van de voorgenomen ontwikkeling, een advies opgesteld over de aanwezige verwachten cultuurhistorische waarden in het gebied.

De volgende onderzoeksvragen zullen worden beantwoord:

- Zijn cultuurhistorische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja wat zijn de ruimtelijke ligging en kenmerken hiervan?
- Indien er (mogelijk) en cultuurhistorische waarden aanwezig zijn: Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze waarden?

1.3 Ligging en huidige situatie plangebied

Het plangebied beslaat een oppervlak van circa 6.076 m² en is gelegen aan de 1^e Melmseweg te Veenendaal (afbeelding 1.3.1). Het plangebied wordt in het noorden en het oosten begrensd door de 1^e Melmseweg in het oosten door de Nieuweweg en in het zuiden door bedrijven en woningen. Het plangebied is momenteel deels bebouwd en in gebruik als werkterrein. Langs de Nieuwe weg bevinden zich een aantal woonhuizen (arbeiderswoningen, nrs. 225, 227 en 229, afbeelding 1.3.2). De overige panden in het zuiden van het plangebied zijn in gebruik door bedrijven waaronder de kringloophandel Drost en Van Velzen Oudijzer & Metaalrecycling. Het binnenterrein wordt gebruikt voor opslag (afbeelding 1.3.3). Het pand in het noorden van het plangebied (1^e Melmseweg 10) heeft een recreatieve functie (afbeelding 1.3.4).

Afbeelding 1.3.1: Het plangebied, rood omkaderd, op de Topografische Kaart van Nederland 1:25.000 (Bron: Topografische Dienst 1998/ANWB 2007).

Afbeelding 1.3.2: Woonhuizen aan de Nieuwegweg nrs. 225, 227 en 229 (Bron: Google Streetview)

Afbeelding 1.3.3: Het binnenterrein en de Kringloophandel vanaf de Nieuwegweg (Bron: Google Streetview)

Afbeelding 1.3.4: Pand aan de 1^e Melmseweg nr. 10, in het noorden van het plangebied (Bron: Google Streetview).

1.4 Toekomstige situatie plangebied

De huidige inrichting zal worden gewijzigd. Deze locatie zal in het bestemmingsplan wijzigen van werkterrein tot woongebied. Van der Vorm Vastgoed Groep zal een woontoren realiseren van 55 verdiepingen hoog. In deze woontoren zullen circa 165 wooneenheden gerealiseerd worden (afbeelding 1.4.1). Aangezien de herinrichting nog in concept ontwikkelingsfase is zijn details over het ontwerp en wijze van uitvoering nog niet voorhanden.

Impressie icoon met sierlijk golvende balkons

Afbeelding 1.4.1: Toekomstige situatie binnen het plangebied. (Bron: Van der Vorm Vastgoed Groep)

2 Cultuurhistorisch onderzoek

2.1 Methode

Tijdens het cultuurhistorisch onderzoek zijn met behulp van bestaande bronnen bekende cultuurhistorische waarden geïnventariseerd. Dit is aangevuld met historisch en fysisch-geografisch onderzoek.

2.2 Landschapsgenese

Voor de geologische beschrijving is gebruik gemaakt van de Lithostratigrafische Indeling van de Ondiepe Ondergrond.¹ Zie voor een overzicht van de geologische en archeologische perioden bijlage 1.

Geo(omorfo)logie en landschap

Op basis van de geomorfologische kaart is het plangebied gelegen op een lage stuwwal, die in het Saalien (circa 150.000 jaar BP) door het landijs zijn gevormd. De stuwwallen bestaan overwegend uit grofzandige en grindrijke fluviatiele afzettingen van Rijn en Maas. Het zijn vooral de Urk, Sterksel en Waalre Formaties, die in Midden-Nederland gestuwd zijn. Het plangebied ligt volgens de geologische kaart op gestuwde afzettingen. Deze bestaan uit grof- tot fijn grindhoudend zand, met stenen, soms met leem- of kleilagen.

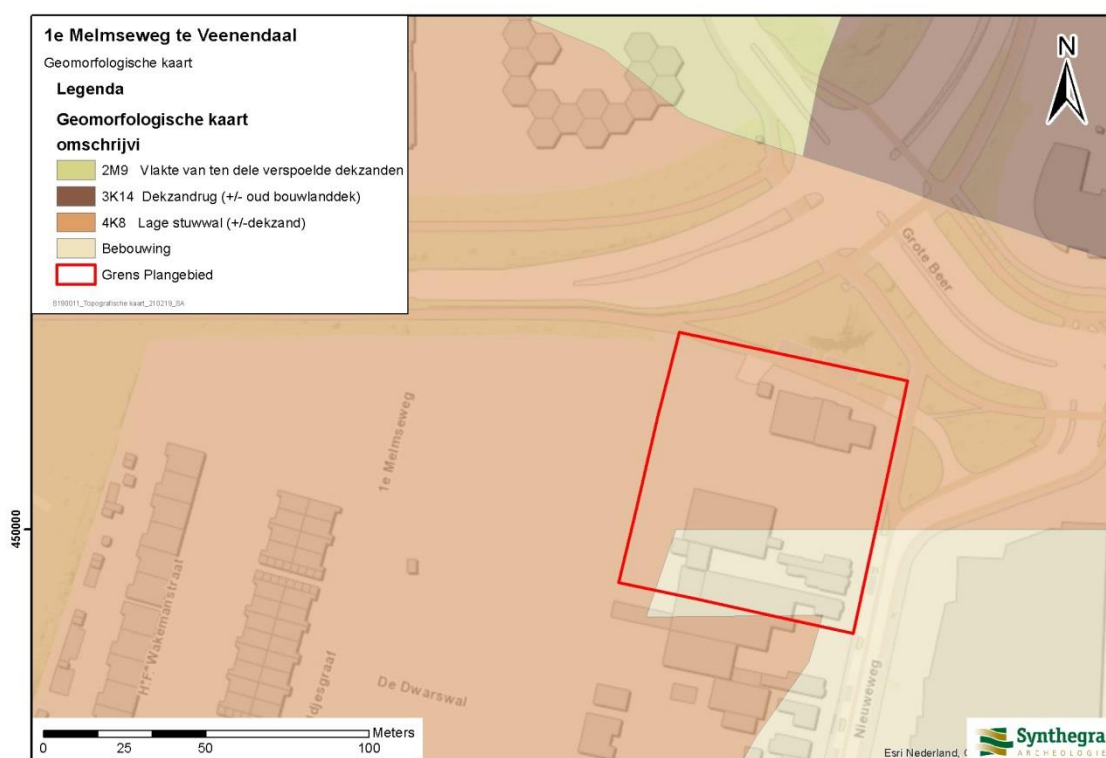
Aan het einde van het Saalien brak een gematigd warme periode aan, het Eemien (circa 130.000 – 115.000 jaar BP), waarbij de zeespiegel sterk steeg door het gesmolten landijs. Ook delen van de Gelderse Vallei werden overstroomd door de zee, waardoor in Veenendaal ongeveer 2 meter klei is afgezet, behorend tot de Eem Formatie.

Tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien (circa 120.000 – 10.000 BP), opnieuw zeer koud. Er heerste een koud en droog klimaat. Fluvioperiglaciale (=smeltwater) afzettingen zijn aan het einde van deze ijstijd ontstaan.² Deze liggen op de helling en aan de voet van de stuwwal en worden tot de Formatie van Boxtel gerekend. Gedurende het Pleniglaciaal (circa 73.000 – 13.000 BP) werden over grote gebieden eolische afzettingen gevormd, het Ouder dekzand. Tijdens het Laat-Glaciaal (circa 13.000 – 10.000 BP) was de begroeiing weer wat dichtter, waardoor de verstuiwing een meer lokaal karakter kreeg en Jonger dekzand werd gevormd.³ Het dekzand komt voor langs de flanken van de stuwwallen en (in dikke pakketten) in de laaggelegen delen van het zandgebied. Het dekzand dat aan het oppervlak ligt in het lage deel van de Gelderse Vallei, wordt gekenmerkt door het voorkomen van paraboolvormige dekzandruggen, die ontstaan zijn vóór het Allerød-interstediaal (circa 11.800 – 11.000 BP). De afzetting van het dekzand heeft niet continu plaatsgevonden, maar is onderbroken door warmere interstadialen, waarbij bodemvorming kon optreden. Gedurende het Allerød-interstediaal is een uitlogingslaag ontstaan, de Usselo-laag, die vaak houtkoolbrokjes bevat. De laag is voor dit gebied ook bekend wat uit de betreffende literatuur blijkt. Hij is bij de kartering van de regio diverse malen aangetroffen op een diepte variërend van 1-3 meter beneden maaiveld.

¹ De Mulder *et al.* 2003 en via www.dinoloket.nl: Dinoloket, Standaarden, Lithostratigrafische Nomenclator van de Ondiepe Ondergrond.

² RGD 1984, 121.

³ Berendsen 2004, 114.

Afbeelding 2.2.1: Ligging van het plangebied, rood omkaderd, op de Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000. (Bron: www.arcgis.nl).

In de loop van de huidige geologische periode, het Holocene (vanaf ca. 10.000 jaar geleden), groeit op de laag gelegen en slecht ontwaterde delen van het dekzandgebied een veenpakket. De veengroei startte waarschijnlijk al in het Laat-Glaciaal en liep tot in het Holocene door. Volgens Stol groeide het veen tot 8 m NAP tegen de stuwwal op, met uitschieters tot 15 m NAP. Reeds in 1545 geplaatste boringen toonden aan dat het veen ten noorden van de kern van Veenendaal dikker moet zijn geweest dan de lengte van de boor, 22 voet (circa 6,5 meter). Dit moet het dikste punt geweest zijn, vermoedelijk zo'n 7 meter.⁴ Vanaf de ontginning in de Late Middeleeuwen wordt het veen afgegraven (zie ook Bewoning en historische ontwikkeling).

2.3 Bewoning en historische ontwikkeling

Op de flanken van de stuwwallen is in vele fasen van de pre- en protohistorie bewoning aantoonbaar, wat het aannemelijk maakt dat ook de venen in zekere zin al gebruikt moeten zijn, zonder dat er sprake was van een daadwerkelijke ontginning. Daarbij kunnen we denken aan het weiden van vee en het op kleine schaal steken van turf. Tot ver in de Late Middeleeuwen was er sprake van relatief kleinschalig, niet-commercieel gebruik. De fase van het ontstaan van agrarische veenontginningen, zoals in het Kromme Rijngebied en het Eemland (vanaf 1100) ging aan de zuidelijke Vallei voorbij, vermoedelijk vanwege de moeilijke afwateringssituatie.⁵

Aan het einde van de Late Middeleeuwen kwam turf steeds meer in gebruik als brandstof en begint men met het winnen van veen in het gebied. Om het turf af te voeren wordt aan het einde van de 15^e eeuw de Bisschop Dauidsgrift aangelegd. De dwarssloten werden alle schuin op de hoofdwatgangen gegraven en niet, zoals in

⁴ Stol 1992

⁵ Keunen et al 2018

zo veel ontginningseenheden in het Utrechtse en Zuid-Hollandse veenweidegebied, loodrecht daarop. De reden hiervoor wordt wel gezocht in de veronderstelling dat de turfschepen een dergelijke flauwe bocht gemakkelijker konden nemen. Het gevolg van deze ontginningsmethode is een slagenlandschap.⁶

De veengebieden liggen binnen het hertogdom Gelre en het Sticht Utrecht. Vanwege oorlogen tussen Gelre en het Sticht wordt de veenwinning gestaakt en verzandde de Grift. Als keizer Karel V in 1543 ook Landsheer wordt van Gelre wordt in het midden van de 16e eeuw het vervenen hervat.⁷ De eerste bebouwing van Veenendaal ontstond langs de Grift en enkele zijtakken. Langs één van deze zijtakken, de Veldjesgraaf, liep langs de zandheuvel het Kleine Venlo of het Vendel (een kleine geïsoleerde stuwwal). Op de heuvel werd in 1566 een kerk en markt aangelegd. Het was oorspronkelijk de bedoeling dat de heuvel het centrum van Veenendaal zou worden, maar uiteindelijk ontwikkelt Veenendaal zich ten zuiden hiervan. Het plangebied ligt ten noorden van de zandheuvel en ten westen van de Veldjesgraaf. De Veldjesgraaf liep ter plaatse van de huidige Nieuweweg en vormde tot 1960 de provinciegrens.

Door ontgraving, inklinking en oxidatie van het veen daalde het maaiveld en wordt het gebied overstroomd door de zuidelijk gelegen Rijn. Na ruzies over het onderhouden van de Grebbedijk langs de Rijn tussen Rhenen en Wageningen wordt in de 17^e eeuw de Slaperdijk ten noordwesten van Veenendaal aangelegd.⁸ De Slaperdijk loopt ten westen van het plangebied, vanaf de Heuvelrug via de Emminkhuizerberg naar Renswoude. De venen ter plaatse van het plangebied zijn tussen 1570 en 1580 verveend.⁹

Op een kaart van de Slaperdijk uit 1705 is het gebied rondom Veenendaal gedetailleerd afgebeeld. Het slagenlandschap is duidelijk zichtbaar. Het plangebied ligt langs de "Veldtjes Graaf, die eveneens de provinciegrens vormt (aangeduid met een stippellijn). Bij het plangebied is bebouwing, het buurtschap De Melm, afgebeeld. De betekenis van melm is hoge en droge grond. Met een streepjeslijn is de provinciegrens aangeduid. De zuidelijk gelegen heuvel de Vendel is op de kaart links van het plangebied afgebeeld (afbeelding 2.3.1).

⁶ Van Groothees 2005, 39.

⁷ Blijdenstijn 2005

⁸ Haartsen 2010

⁹ Stol 1992

Afbeelding 2.3.1: 'Caarte van den Slaperdijk streckende van de Stichtse bergen tot aan de hoogte van Gelderland uit 1705-09 door Justus van Broeckhuysen). Het noorden ligt rechts (bron:

<https://www.archieven.nl/nl/zoeken?mivast=0&mizig=187&miadt=37&miaet=1&micode=1957&minr=44650106&miview=ldt>).

Op de Nieuwe kaart van den Lande van Utrecht uit 1743 is ook het slagenlandschap duidelijk zichtbaar (afbeelding 2.3.2). De bebouwing van de Melm is op deze kaart niet meer afgebeeld.

Afbeelding 2.3.2 Nieuwe kaart van den Lande van Utrecht uit 1743 door Bernard du Roy (bron: <http://facsimile.ub.rug.nl/cdm/ref/collection/Kaarten/id/1471>).

De kadastrale minuut uit 1811-1832 is de oudste kaart die gedetailleerd genoeg is om het exacte landgebruik van het plangebied vast te stellen. Kadastrale Minuutplannen zijn ten behoeve van de belastingheffing vervaardigde kaarten. De opnames zijn gestart in 1811, ten tijde van Frans bestuur en gecontinueerd tot 1832

Het zijn grondbeschrijvingen van de gemeenten met hierop aangegeven de percelen, perceelnummers en gebouwen. Op deze kaart is het plangebied onbebouwd. Het noordelijke perceel maakt deel uit van een moeras, het zuidelijke perceel is in gebruik als bouwland. Ten westen van het plangebied is een huis en erf aanwezig (afbeelding 2.3.3).

Afbeelding 2.3.3: Ligging van het plangebied, rood omkaderd, op het kadastrale minuutplan uit het begin van de 19^e eeuw. 123 = moeras en 130 = bouwland ¹⁰

122	Broekhuizenlente	Hermannus van Tolham	Veenendaal	11	moeras
123	„	„	„	„	„
124	Pool	Antw. van der Wijliger	„	16	Stuisekerf
125	Gelder	Arnoldus van Tolham	Veenendaal	20	boumland
126	„	„	„	„	„
126	„	„	„	„	„
128	„	„	„	„	„
129	Pool	Antw. van der Wijliger	„	16	„
130	Broekhuizenlente	Hermannus van Tolham	Veenendaal	11	„

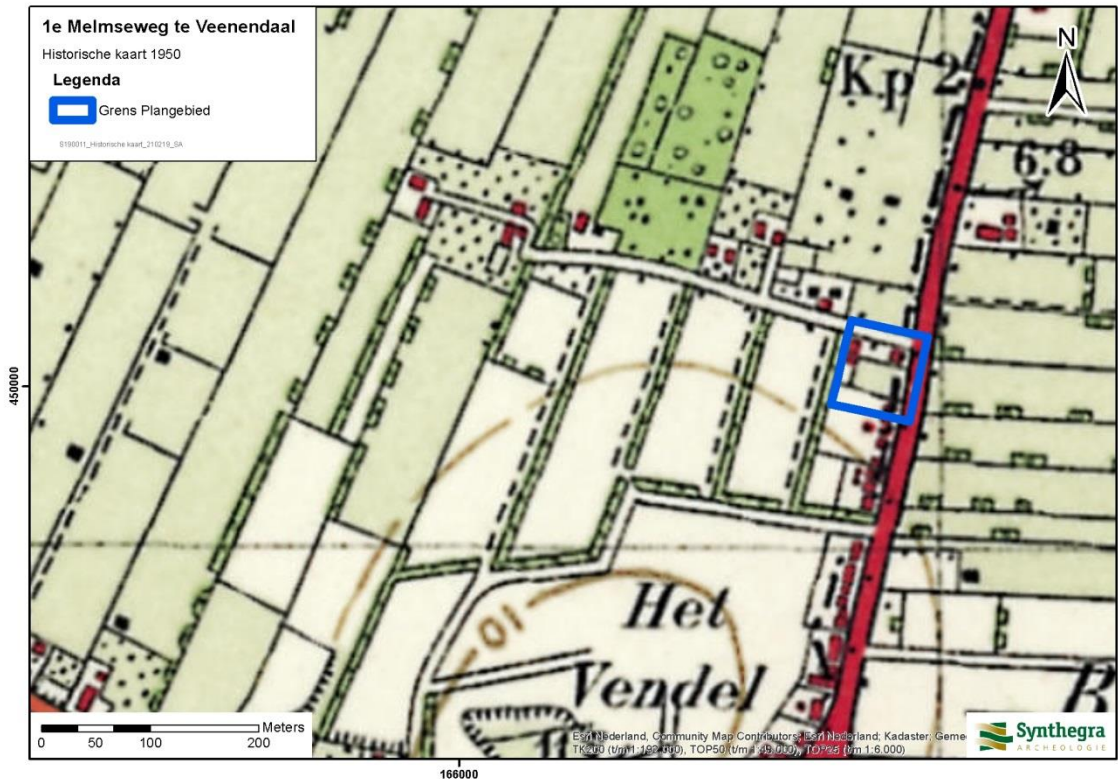
Afbeelding 2.3.4: Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel. bij de Minuutplans behorende register met gegevens aangaande de betreffende percelen zoals de eigenaar, diens beroep en woonplaats, alsmede grondgebruik, oppervlakte en waarde

¹⁰ <http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl>

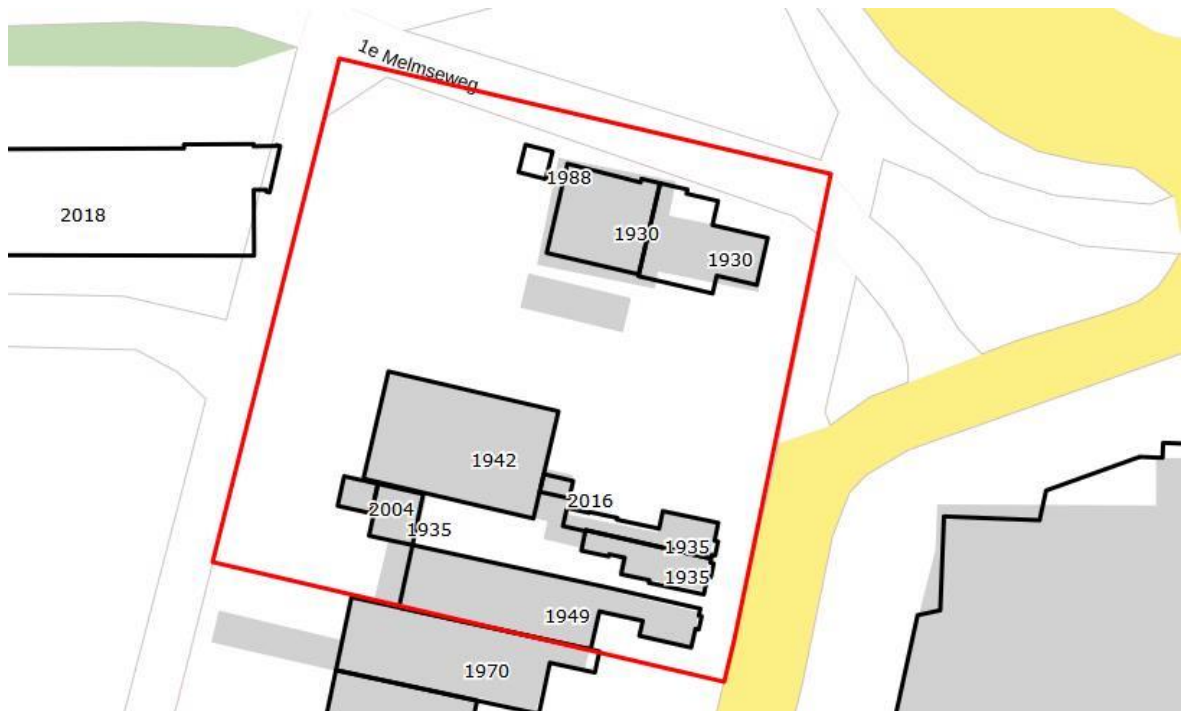
In het begin van de 20^e eeuw is de situatie vergelijkbaar met die aan het begin van de 19^e eeuw (afbeelding 2.3.5). In 1926 is in het plangebied voor het eerst bebouwing aanwezig (afbeelding 2.3.6). De huidige bebouwing in het plangebied is op basis van BAG gerealiseerd tussen 1930 en 2004 (afbeelding 2.3.7). De arbeiderswoningen aan de Nieuweweg 225, 227 en 229 zijn gerealiseerd in 1949 en 1935. De bebouwing op het binnenterrein is gerealiseerd of voor het laatst gewijzigd tussen 1935 en 2016. Het pand aan de Melmseweg 10 is gerealiseerd in 1930.

Afbeelding 2.3.5 Ligging van het plangebied, rood omkaderd, op de topografische kaart uit 1903 (Bron: www.arcgis.nl).

Afbeelding 2.3.6 Ligging van het plangebied, rood omkaderd, op de topografische kaart uit 1926 (Bron: www.arcgis.nl).

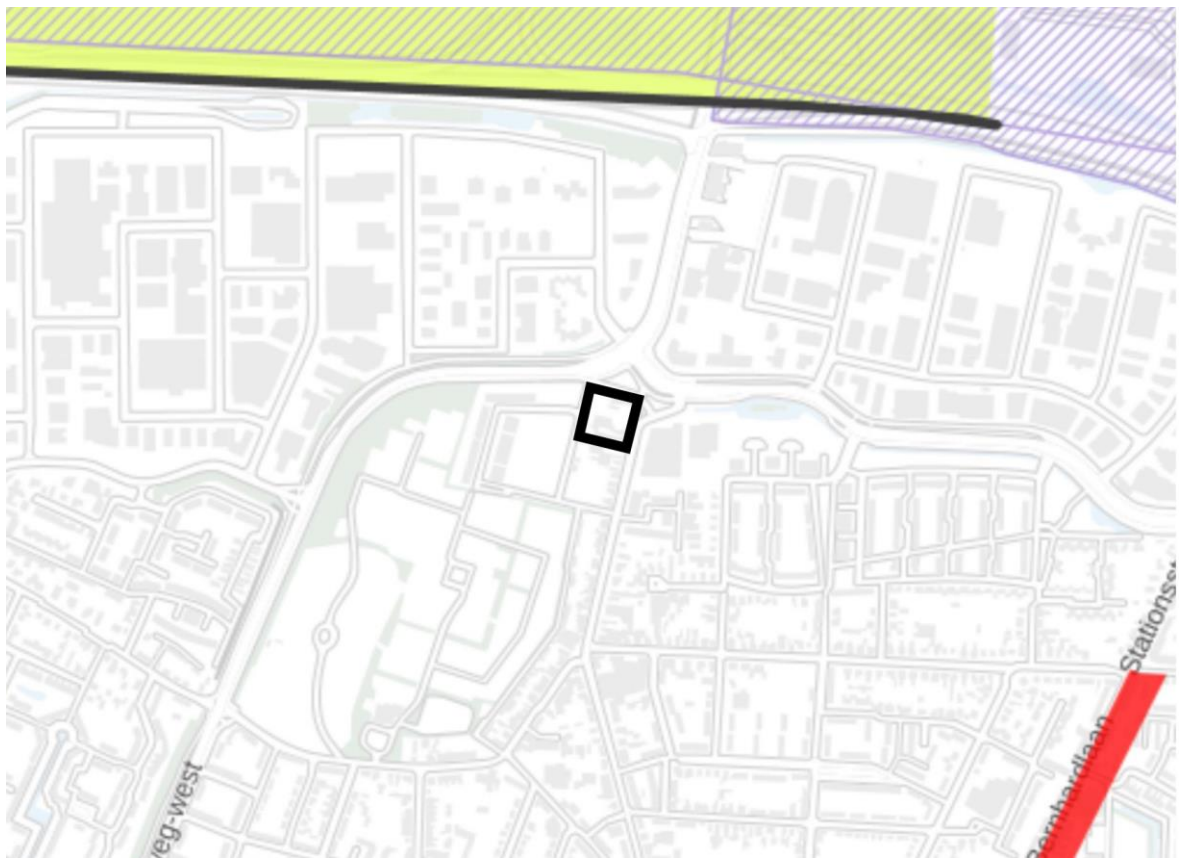
Afbeelding 2.3.7 Bouwjaar panden in het plangebied op basis van BAG (Bron: BAG viewer)

2.4 Cultuurhistorische waarden in en rondom het plangebied

In deze paragraaf wordt gekeken of binnen en rond het plangebied cultuurhistorische waarden bekend zijn. Hierbij is gekeken naar CultGIS, de cultuurhistorische Atlas van de provincie Utrecht (CHAT), cultuurhistorische kaarten van de gemeente Veenendaal en rijks-, provinciale- en gemeentelijke monumenten.

2.4.1 CultGIS

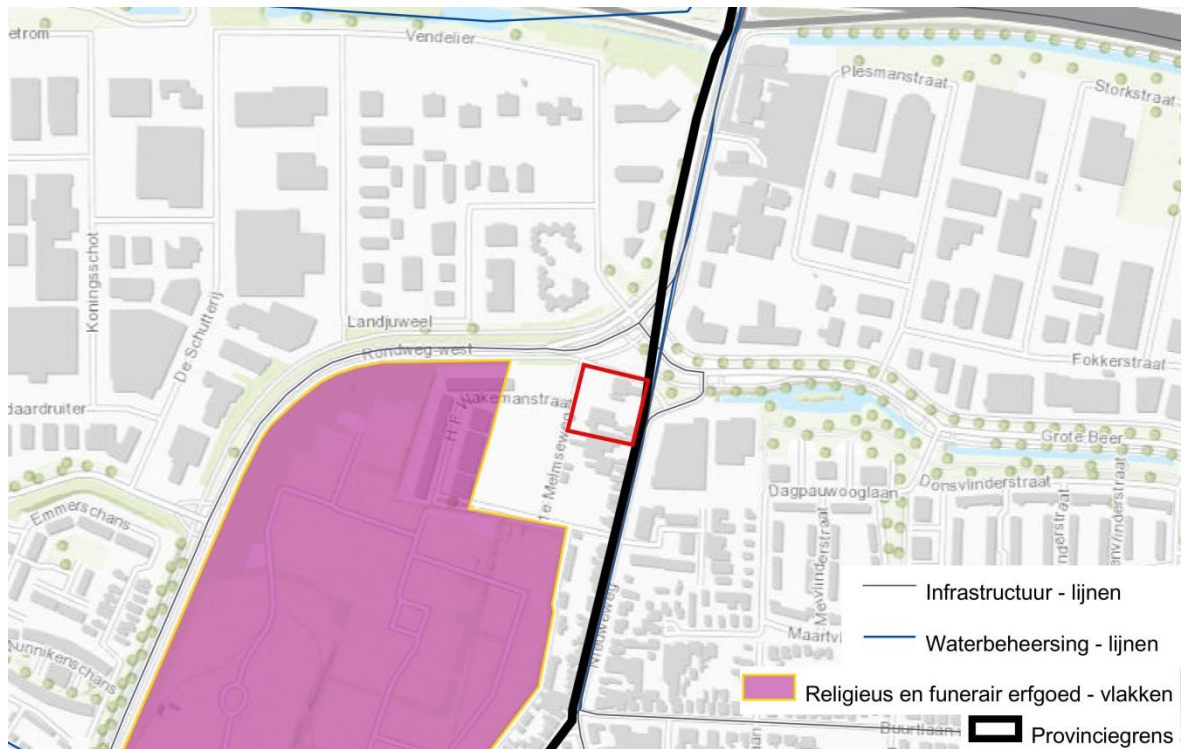
Het plangebied ligt in de regio de Gelderse Vallei. Voor het plangebied zijn geen specifieke cultuurhistorische elementen aangegeven. Ten noorden van het plangebied is sprake van een onregelmatige blokverkaveling (oude zandontginning) uit de periode 400-1500. Dit gebied behoort eveneens tot het inundatiegebied van de Grebbelinie uit de periode 1801-1951. Ten zuiden en oosten van het plangebied is lineaire bebouwing van Veenendaal uit de periode 1500-1800 aanwezig (afbeelding 2.4.1).

Afbeelding 2.4.1 CultGIS

2.4.2 Cultuurhistorische Atlas provincie Utrecht (CHAT)

Ten oosten van het plangebied loopt de Veltgensgraaf. Deze watergang vormde eveneens de grens tussen het Stichtse en het Gelderse deel van Veenendaal (zie boven). Ten zuiden van het plangebied ligt een begraafplaats die aangelegd rond 1900 A.D. (afbeelding 2.4.2).

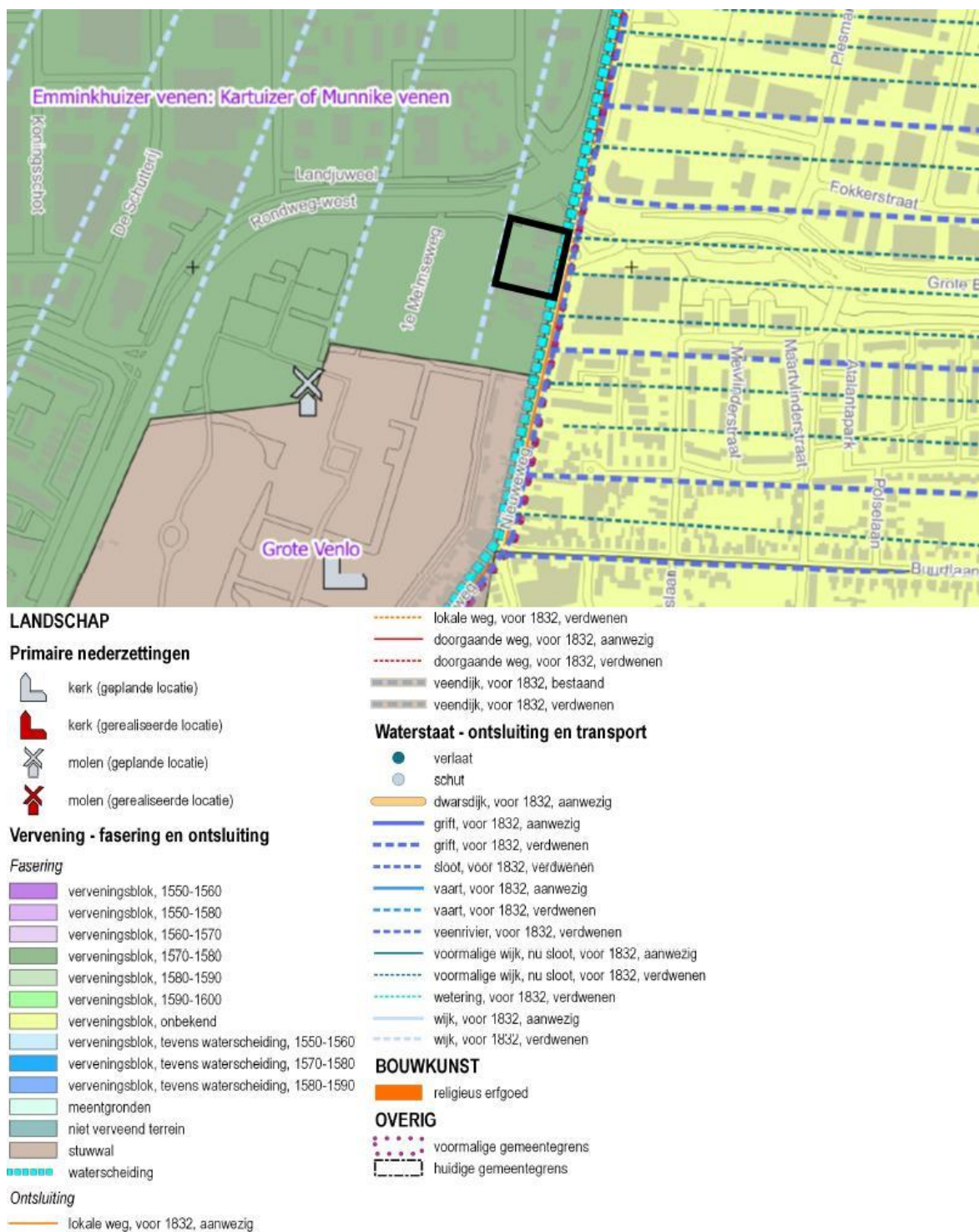
Afbeelding 2.4.2: Cultuurhistorische Atlas provincie Utrecht (CHAT). Het plangebied is rood omkaderd.

2.4.3 Cultuurhistorische themakaarten behorende bij geactualiseerde archeologische waarden- en verwachtingskaart en cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Veenendaal¹¹

Themakaart landschap:

Het plangebied ligt ter plaatse van de Karthuizer of Munnike venen. Het vervingingsblok is tussen 1570 en 1580 ontveend. Direct ten oosten van het plangebied loopt een waterscheiding, een grift en een lokale weg van voor 1832 (afbeelding 2.4.3).

¹¹ Keunen et al 2018

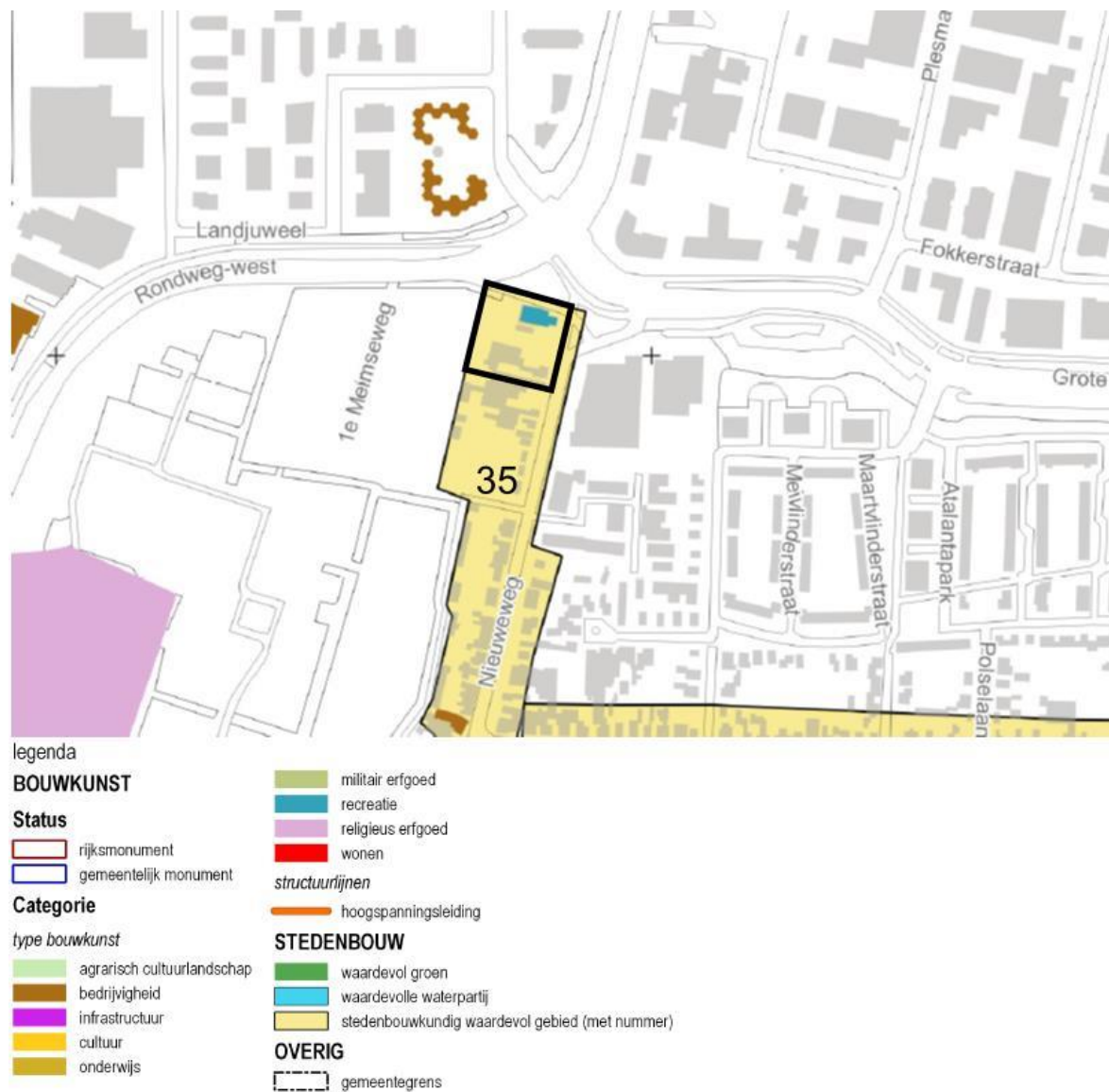

Afbeelding 2.4.3: Cultuurhistorische waardenkaart gemeente Veenendaal, themakaart vervening

Themakaart bouwkunst en stedenbouw:

De Nieuwegeweg (stedenbouwkundig ensemble nr. 35) is onderdeel van de oorspronkelijk 16^e eeuwse hoofdstructuur van de veenontginning. Het bebouwingslint langs de weg is vanwege de perifere ligging pas vrij laat verdicht. Vanaf de vroege 20e eeuw ontwikkelt zich een dichte lintbebouwing met woningen en kleinschalige bedrijfspanden. Enkele boerenerven zijn nog te herkennen. De bebouwing bestaat uit vrijstaande of in korte blokken geschakelde woningen van één of twee bouwlagen net kap uit uiteenlopende

perioden. De oudste bebouwing dateert hoofdzakelijk uit de eerste helft van de 20e eeuw. Het ensemble onderscheidt zich ondanks enkele nieuwe woningen nog steeds als herkenbaar historisch lint en is daarom van cultuurhistorische waarde (afbeelding 2.4.4). Het pand aan de 1^e Melmseweg 10, in het noorden van het plangebied, heeft een positieve (middelhoge) of beeldbepalende waarde (zie ook afbeelding 1.3.4). Deze waardering is gebaseerd op de karakteristieke bouwstijl van het in 1930 gerealiseerd pand. Instandhouding van het gevelbeeld en/of hoofdvormen is wenselijk.

Afbeelding 2.4.4: Cultuurhistorische waardenkaart gemeente Veenendaal, themakaart bouwkunst en stedenbouw

Themakaart militair erfgoed:

Langs de Nieuweweg (in het zuidoosten van het plangebied) bevinden zich in de Tweede Wereldoorlog verwoeste panden (afbeelding 2.4.5).

Afbeelding 2.4.5: Cultuurhistorische waardenkaart gemeente Veenendaal, themakaart militair erfgoed

2.4.4 Rijks- provinciale en gemeentelijke monumenten

In en nabij het plangebied zijn geen rijks- provinciale en gemeentelijke monumenten aanwezig.

3 Conclusies en aanbevelingen

3.2 Conclusies / beantwoording onderzoeksvragen

- *Zijn cultuurhistorische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja wat zijn de ruimtelijke ligging en kenmerken hiervan?*

De Nieuweweg volgt de loop van een oude grift (de Veldjesgraaf). Oorspronkelijk lag ten westen van de Veldjesgraaf het buurtschap De Melm. Dit buurtschap is afgebeeld op kaarten vanaf het begin van de 18^e eeuw. In de huidige situatie is de structuur van De Melm niet meer herkenbaar. De dichte lintbebouwing langs de Nieuweweg heeft zich vanaf de vroege 20^e eeuw ontwikkeld en bestaat voornamelijk uit woningen en kleinschalige bedrijfspanden. Het stedenbouwkundig ensemble langs de Nieuweweg onderscheidt zich ondanks enkele nieuwe woningen nog steeds als herkenbaar historisch lint en is daarom van cultuurhistorische waarde. Het pand in het noorden van het plangebied, aan de 1^e Melmseweg 10, wordt op de themakaart bouwkunst en stedenbouw van de cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Veenendaal gewaardeerd met een middelhoge erfgoedwaarde vanwege de karakteristieke bouwstijl.

- *Indien er cultuurhistorische waarden aanwezig zijn: Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze waarden?*

Geadviseerd wordt om bij de planvorming rekening te houden met de bestaande lagere lintbebouwing langs de Nieuweweg. Bijvoorbeeld door een geleidelijke overgang tussen de bestaande lintbebouwing langs de Nieuweweg en de hogere Nieuwbouw.

3.3 Aanbevelingen

Geadviseerd wordt om bij de planvorming rekening te houden met de bestaande lagere lintbebouwing langs de Nieuweweg. Bijvoorbeeld door een geleidelijke overgang tussen de bestaande lintbebouwing langs de Nieuweweg en de hogere Nieuwbouw.

Bronnen

Literatuur

Berendsen, H.J.A., 2004: *De vorming van het land*. Van Gorcum, Assen.

Blijdenstijn, R., 2005: *Tastbare Tijd. Cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht*. Provincie Utrecht

Grootheest, A.C. van, Bisschop, R., 2000: *Geschiedenis van Veenendaal* (Veenendaal).

Grootheest, A.C. van, R. Bisschop, e.a., 2005: *Geschiedenis van Veenendaal II* (Utrecht).

Haartsen, A., 2010: *Ontgonnen verleden. Landschappen en deellandschappen*. Directie Kennis, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Keunen, L.J., E.H. Boshoven en C.J. Krank, 2018: '... alles gebeurde met de hand...'. *Een geactualiseerde archeologische waarden- en verwachtingskaart en een cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Veenendaal*. RAAP rapport 3334.

Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff en T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten

Stol, T., 1992: *De veenkolonie Veenendaal: turfwinning en waterstaat in het zuiden van de Gelderse vallei 1546-1653*. Stichtse historische reeks 17, Zutphen.

Kaarten

ANWB 2007: *Topografische Atlas van Gelderland, schaal 1:25.000*. Den Haag.

Rijks Geologische Dienst, Geologische kaart van Nederland schaal 1:50.000, kaartblad 39 West Tiel (Haarlem 1984).

Topografische Dienst, 1998: *Topografische kaart van Nederland, schaal 1:25.000*. Emmen.

Internet (geraadpleegd maart 2019)

<https://google.com/maps>

<https://zoeken.cultureelerfgoed.nl/>

<https://bagviewer.kadaster.nl>

<http://utrecht.maps.arcgis.com> (CHAT)

<https://landschapinnederland.nl/bronnen-en-kaarten/cultgis>

<http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl>

<http://facsimile.ub.rug.nl/cdm/ref/collection/Kaarten/id/1471>

<https://www.archieven.nl/nl/zoeken?mivast=0&mizig=187&miadt=37&miaet=1&micode=1957&minr=44650106&miview=ldt>